

Učiteljski tovariš

Stanovsko politično glasilo J. U. U. — sekcije za državsko banovino v Ljubljani

Mesečna priloga »Prosveta«

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Frančiškanska ulica 61. Rokopisov ne vračamo. Nefrankiranih pisem ne sprejemamo. Izhaja vsak četrtak. Naročnina letno 60 Din za inozemstvo 80 Din. Člani sekcije J. U. U. plačajo list s članarino. Oglasi po ceniku in dogovoru, davke posebe. Pošt. č. rač. 11.153. Telefon 3112

Naša zborovanja

KLIC PODEŽELJA

Učiteljska zborovanja so bila prejšnje čase ne-le bolje obiskana, temveč še mnogo več — obiskana s srcem. Učitelj je šel na zborovanje iz potrebe razvedriti se med tovariši, izpričati svojo stanovsko zavest in tovariško sožitje in iz globoko občutenega stremljenja po širši strokovni izobrazbi. Če vprašate starejše tovariše, kako je bilo nekdanj na zborovanjih, vam bodo odgovorili sledeče: Zamudili nismo nobenega zborovanja, četudi je bilo še tako daleč od železnice. Če pa je bilo ob železnici, nismo čakali na prvi vlak, temveč smo večkrat zamudili celo poslednjega. Toda tudi hoja 3 do 5 ur daleč nas ni spravila v slabo voljo. Bili smo vsi ena družina, kakor pri uradni delu, tako po zborovanju. Po zborovanju se nismo razšli, temveč smo vsi iskali prilike, da se sestanemo, razveselimo, navrskamo in napojemo in da ostanemo čimdalje skupaj. Običajno smo ostali na obedu v kaki prijetni gostilni in smo preživeli najlepše trenutke tovariškega kramljanja.

V našem času se mi zdi, da je tako pripovedovanje daljna pravljica. Danes je docela drugače, preokrenilo se je za 180°. Vzemite »Tovariša« v roke in berite poročila o učiteljskih zborovanjih. Številke vam povedo, da je interes članstva za zborovanje premajhen. Udeležba je običajno 50%-na, včasih še toliko ne. Kdaj so bili časi, ko je bila 80 do 90%-na? Menda jih komaj pomnijo mlajši tovariši? Nikakor ne moremo zahtevati 100%-ne udeležbe, kar je tudi v praksi težko mogoče. Vedno se bo našel učitelj, ki bo upravičeno izostal. Vendar bi morala biti udeležba 80 do 90%. Izgovor, da ni moglo učiteljstvo posetiti skupščine radi prometnih neugodnosti ne drži, kajti obisk je v hribovskih srezih vedno boljši od obiska v prometnih in lahko dostopnih okrajih.

Vzroke slabega obiska je iskati drugje. Pribijam! Manjka notranje veselje in soudeležba, manjka stanovska zavest in potreba skoposti. Tovariš se je umaknil gospodu. — Pravo tovarištvo, ki sliči resničnemu prijateljstvu, ki ne išče ugodnosti in koristi, tega je premalo med nami. Na zborovanjih ni več prisrčnega tovarištva. Mnogokrat razmišljam ali je res človek danes le materialist, ali se ne počuti dobro z enakimi, ali kaj je temu vzrok? Odgovor je prav kratek. Manjka neprilijana zavest skupnosti in enakosti. Lahko opazimo, da tovariši ne obišče tovariša, če pride v kak tuj kraj. Izgiba se šole, o njej sploh neče nič vedeti. Ni notranje povezanosti, notranjega čuta tovarištva. Tovariši so le tako dolgo, dokler so v šoli ali dokler trajajo uradni del zborovanja. Kakor hitro neha zborovanje, se razkropijo na vse strani, čez 10 minut ni nikogar več v mestu. Večina se takoj odpelje, mnogi gredo celo pred koncem zborovanja, če imajo ugodno železniško ali kako drugo zvezo. Nekateri gredo obiskat sorodnike, znance ali prijatelje in le malo jih ostane skupaj. K obedu se javlja komaj 10% prisotnih. Edino ti ostanejo tudi po zborovanju, da se porazgovorijo. Ostali pa ne kažejo nobenega interesa, da bi se porazgovorili in povselsebili s tovariši. In vendar je bilo pred leti še nekaj boljše.

Toda ne samo, da poseča zborovanje 50% učiteljstva, še teh 50% ne kaže nobenega veselja in zanimanja. Pri poročilih, predavanjih in resolucijah sodeluje le 5% prisotnih, včasih je v dvorani eden edini, ki se aktivno udeležuje. In če se kdo oglasi, je deležen pomilovalnega nasmeha, češ, kaj le govoriš, saj te nihče ne posluša. In res, prisotne tako rekoč ne zanima nič.

Mnogi bodo pripomnili, da je morda sistem zborovanj kriv te brezbrilnosti. Včasih je nekaj resnice na tem, največkrat pa so zborovanja dobro pripravljena. Brez obravnavanja aktualnih stanovskih zadev ne gre. Med prisotnimi jih je mnogo, ki šele na zborovanjih slišijo kar je prinesel »Učiteljski tovariš« — ker ga ne čitajo. Stanovskim zadevam sledijo učiteljske gospodarske organizacije in končno predavanje.

Nastane vprašanje, ali bi ne kazalo reorganizirati programa in sistema zborovanj? Pripomnil bi k temu vprašanju sledeče: Privedelj bi morali paziti, da so zborovanja čim krajša. Obravnavati bi se morale le najvažnejše aktualne stanovske zadeve. Izbrati je treba dobre predavatelje in ne gledati zgolj na ime, temveč tudi na to, da je predavanje zanimivo. Pogosto morajo biti udeleženci prisiljeni poslušati prav slabih predavaj. Gle dati moramo, da predavajo predvsem tovariši. Snov ne mora biti vedno strogo pedagoško znanstvena, čeprav ji gre prvenstvena vloga. Toda pedagoška predavanja ne bi smela biti brez neke zveze, brez načrta. Vsa predavanja bi morala biti povezana v neko celoto, da bi eno izpolnjevalo drugo. Vsako društvo bi moralo izdelati eno ali večletni načrt predavanj, n. pr. eno leto »Računski pouk«: 1. Metoda računskega pouka. 2. Važnost uporabnih nalog. 3. Kako dopolnjuje računski pouk delovne note. 4. Računski pouk v posameznih razredih. 5. Praktični primeri

Še o tovarištvu

Zelo umesten članek »Nekaj misli o tovarištvu« v 40. številki našega lista je pokazal na globoko rano našega stanu in zadel s svojimi ugotovitvami prav v živo. Narekovala ga je gotovo življenjska izkušnja in dolgoletno opazovanje razmer, ki vladajo med nami.

Tema o tovarištvu bi morala biti današnje čase stalno v razgovoru in bi bila tudi prav hvaležna snov za naša zborovanja.

Vzroki, da se oddaljujemo drug od drugega in nekako zapiramo vase, so prav različni. Ne bo to samo nekak splošen pojav zagrenjenosti, kot jo opažamo povsodi v javnem življenju, kar je največ posledica gospodarskega padca in eksistenčne negotovosti širokih množic. Veliko je pripomogla k tej naši odtujitvi zlasti politična razcepljenost. Saj smo se hoteli že ločiti po različnih klubih, prav kot kaki pristni, dolgočasni in vsega siti angleški lordi, ter zapreti vrata za nepoklicance, da bi nas ne motili v našem »klubovanju«, ali bolj pravilno — kljubovanju. Ni čuda, če ljudje, ki še danes prisegajo samo na zastave strank, sedajo k posebni mizi in takoj utihnejo, ako prisede kdo, ki ni v vsem njih misli. Ze slutijo v njem prisluškovalca in ova-duha. Prav isti pojav kot je vladal za časa svetovne vojne, ko smo imeli za neznanje ljudi dogovorjene znake, da smo takoj napeljali pogovor na neaktualne zadeve, če so se nam približali sumljivi ljudje. Takih prisluškovalcev in raznašalcev slučajnih, morda malo političnih debat, bi med pravimi tovariši ne smelo biti. V prvi vrsti bi si morali biti stanovski tovariši, a šele daleč nekje pripadniki različnih drugih organizacij.

Tiste malenkostne razmere malomeščanov, ki se grizejo za prazne besede, drug drugega obirajo, ker nimajo višjega duševnega poleta, bi morale izginiti iz naše družbe. — Tudi veliko pretirane občutljivosti je v nas. Zgodi se, da kdo svoja načela javno, bodisi pri zborovanjih ali v privatni družbi malo bolj energično zagovarja. Mnogi čutijo v tem že ost, naperjeno proti sebi in zamera je grozanska. Saj vendar nismo zato tu, da bi drug drugemu kimali. Ravno v debatah, ki naj ne bodo gostilniški prepri, se čistijo nazori in ustvarjajo jasnejši vidiki. Seveda bi moral biti vsak pripravljen korigirati svoj nazor, če spozna, da ni na pravi poti, ne pa trmasto vztrajati v zmotah in si domišljati, da ima ravno on vse prav. Občevanje s te vrste ljudmi je zelo težko in navadno taki prvi odvedo tovarištvo, ker so preveč zaljubljeni sami vase. Kako dolgočasen bi bil vendar svet, ko bi vsi ljudje enako mislili.

Mnogi pozabljajo, da veljajo tudi zanje oni dogovorni predpisi v občevanju kot za druge. Zgodi se pa, da pride tovariš v nov kraj in ne pride obiskat svojih najbližjih sosedov, kot je običaj pri omikanih ljudeh. Če se to ne zgodi prvih osem dni, kot je to stara navada, se med tovariši v opravičljivih vzrokih še oprosti, a da pride novi sosed šele čez pol leta, ko je slučajno v kaki zadregi, to je pa že neodpustno in zakasnelek ne sme pričakovati, da mu sosed vrne obisk. Imel pa je morda dotični dovolj časa, da je pravočasno obiskal druge ljudi v isti vasi, ki niso njegovega stanu. Tako preziranje tudi med polkulturnimi ljudmi ni dopustno.

Podobne nerodnosti, nevednosti, ali kakor koli že hoče kdo to tolmačiti, ustvarjajo nerazpoloženje in ono severnjaško hladnost, ki vlada včasih med nami.

Svoje čase smo se bolj pogosto shajali sosedje in pri takih sestankih z dobro voljo poravnavali marsikake difference, ki se tako radi pojavljajo pri preobčutljivih ljudeh. Tudi danes bi se to lahko vršilo. Saj nihče ne pride k tovarišu na gostijo, temveč na pogovor in posvet. Marsikaka tovariška zadeva se med štirimi stenami vse bolj ugodno reši kot v škodoljni javnosti. In ob skodelici kave se prav tako lahko razpravlja kot ob litru vina.

Tako smo vsaj delali včasih. Danes prihaja to vse bolj iz navade, kar je vsem v škodo. Imeli smo kar vnaprej dogovorjeno, kdaj in kje se snidemo in nihče ni bil pri tem kaj

računskega pouka ali »Učitelj in ljudstvo«: 1. Učitelj in njegov stik z ljudstvom. 2. Prosvetne, 3. socialne, 4. gospodarske, 5. higienske razmere vasi, 6. učiteljevo delo za obnovo vasi itd. Predavanja ne smejo biti slučajnostna, temveč morajo zasledovati neki smoter in cilj ter morajo nuditi dobro sliko aktualnih problemov, ki zanimajo in tangirajo učiteljstvo. Ne zastojuje, da je predavanje znanstveno obdelano temveč mora imeti predvsem resničen življenjski stik z učiteljem, z njegovim delom in življenjem. Teoretično neživljenjska, četudi najboljša znanstvena predavanja nimajo mesta na zborovanjih, dokler ne najdejo neposrednega stika z živim učiteljskim delom. Toda nele pedagoška, tudi razna poučna predavanja, so zaželjena na zborovanjih. Zanimivi so doživljaji s potovanj, posebno pa spomini iz starih časov in iz stare šole. Če so spomini prepleteni z dovtipi, so še pri-

jetnejši. Le ne predolgih predavanj in zborovanj, drugače bo še manj zanimanja. Boljše je pol ure trajajoče predavanje, kakor dvehurno naboljše dociranje.

Poleg običajnih zborovanj, so prav primerna manifestacijska zborovanja, kakor so bila v Ljubljani in Murski Soboti. Taka zborovanja ne bodo ostala brez dobrega učinka. Pozabila se bodo predavanja, pozabile aktualne stanovske zadeve, neizbrisen pa ostane vtis, kakšno moč in varnost nudi močna in slozna organizacija. Ne more ostati brez vpliva pogled na množico članov, ki manifestirajo za isto idejo. Podzavestno rodi v prisotnem občutek, da je moč le v organizaciji, da je le tisočglava močna, slozna in zavedna organizacija tista sila v današnjem zmaterializiranem svetu, ki se more uspešno boriti in braniti pred neizprosno trdoto in brzsrčnostjo življenja.

VSEBINA:

Naša zborovanja.

Še o tovarištvu.

Ob okrnitvi slovenske šole.

Počitniški pedagoški tečaj.

Praktični učit. izpiti v šol. letu 1938./1939.

Praznik mladinske pesmi v Soštanju.

Učiteljski pokret.

Pirhova akcija »Bran-i-bora«.

Resolucija treznostnega tedna.

Splošne vesti. — Kaj vse pišejo. — Učiteljski pravnik. — Naša gospodarska organizacija. — Učiteljska tiskarna. — Mladinska matica. — Stanovska organizacija JUU. — Novosti na knjižnem trgu.

tudi v alkoholu. Kljub tej razvadi pa ga nisem našel nikoli v takim stanju, da bi bil preokračil človeško dostojanstvo. Ravno v takem razpoloženju je bil pravi filozof in je delil Sokratove nauke na desno in na levo. Večkrat sem si mislil, da bi bil to najkoristnejši član družbe, ako bi ga bili sosedje vzeli pravočasno medse in ravnali z njim posebno obzirno in ljubeče, ker je prav iskal med ljudmi človeka, ki bi skušal razumeti njegove težave.

Ko sem moral nenadoma zapustiti tiste kraje, sem se v zadregi s časom poslovil od njega pisмено. Prihital pa je on k meni čez hrib po slovo in se mi ginjen zahvaljeval za dobro besedo, ki sem mu jo privoščil in ker sem ga upošteval kot tovariša in človeka, kljub njegovim napakam. Njegova poznejša pisma hranim kot dragocen spomin na človeka, ki ni bil rojen za surovi svet. Naj mu da miru in utuhe daljna tuja zemlja, kamor je moral oditi.

Gorenje navajam kot dokaz, kako krivico lahko komu delamo, ker ga ne poznamo do dna. Pri pogostejših stikih se okrne z dobro voljo in razumevanjem marsikake ost in izravnavajo mogoča nesoglasja. Zlasti pa bi moralo biti tovarištvo vedno močnejše kot politične strasti, ki razjedajo današnje družbo.

-ar.

Nekateri tehnični pripomočki v službi sodobne šole

V našem ljudskem šolstvu se načelno in v praksi bide trda borba za dobro slovenske šole. Po eni strani se naši neudrželjivi pionirji trudijo preceptiti zlahne tujerodne pedagoške sadike na domača tla in jih prilagoditi našim lokalnim razmeram, po drugi strani pa imamo ostale delavce, ki z najboljšo namero in često oprti na svoje predstojnike, cenijo in uvažujejo predvsem uradni učni načrt, neposredne predstojnikove želje in zahteve ter lepo pisavo v uradnih spisih.

Kdor si želi sproščena in novih pobud, komur je mar vsa otrokova notranjost in njegova rast v konstruktivnega, samostojnega in naprednega člana naše družbe, ta bo vedno preizkusil vsako novo idejo in metodo v šolski praksi in jo prilagodil življenjskim potrebam svojih gojencev. Ono, kar bo pozitivno in koristno njegovemu šolskemu delu, bo obdržal, ostalo pa se itak razgubi samo po sebi. Naše delo je večer eksperiment, večno iskavanje za novim, boljšim načinom približati mladim dušam vse tiste izsledke duha, ki jih potrebuje mladi človek za svoj vstop kot član v veliko podjetje življenja.

Oni učitelj, ki mu ni do tega, si bo lagodno in pokojno zapomnil učni načrt, upošteval samo navsete in zahteve svojega upravitelja in nadzornika, hodil lepo po široki izhojeni poti brez čeri in prepadov in bo tudi dosegel neki formalni uspeh. Da, mnogokrat celo večjega kot prvi, toda samo formalni.

Vsaj 95% naših šol je po svojih tehnični opremi prirojenih in opremljenih za drugo vrsto šolnikov. Samo ljubemu Bogu je bilo možno iz nič ustvariti svet. Človek in učitelj mora svoje delo graditi na določenem objektu in z določenim mnogovrstnim orodjem.

jetnejši. Le ne predolgih predavanj in zborovanj, drugače bo še manj zanimanja. Boljše je pol ure trajajoče predavanje, kakor dvehurno naboljše dociranje.

Poleg običajnih zborovanj, so prav primerna manifestacijska zborovanja, kakor so bila v Ljubljani in Murski Soboti. Taka zborovanja ne bodo ostala brez dobrega učinka. Pozabila se bodo predavanja, pozabile aktualne stanovske zadeve, neizbrisen pa ostane vtis, kakšno moč in varnost nudi močna in slozna organizacija. Ne more ostati brez vpliva pogled na množico članov, ki manifestirajo za isto idejo. Podzavestno rodi v prisotnem občutek, da je moč le v organizaciji, da je le tisočglava močna, slozna in zavedna organizacija tista sila v današnjem zmaterializiranem svetu, ki se more uspešno boriti in braniti pred neizprosno trdoto in brzsrčnostjo življenja.

-a-

(Dalje prihodnjič.)

Počitniški pedagoški tečaj za učitelje v Ljubljani

Pedagoško društvo v Ljubljani bo priredilo letos drugi pedagoški tečaj za učitelje v Ljubljani. Lanske počitnice se je vršil takšen tečaj v Mariboru, ker skrbita za nadaljnjo pedagoško izobrazbo učiteljev Pedagoška centrala in Pedagoško društvo tudi s tem, da prirejata po dogovoru izmenoma pedagoške tečaje. Program, ki smo ga objavili v zadnji številki »Učiteljskega tovariša« priča, da smo po možnosti upoštevali želje, kot so nam jih udeleženci prvega tečaja v Ljubljani izrazili. Razen tega je iz programa razvidno, da sodelujejo s predavanji odlični mariborski pedagogi. Snov predavanj je zajeta iz najrazličnejših pedagoških področij, zlasti pa bi hoteli z nekaterimi od njih dati učitelju jasnost v naši slovenski pedagoški in obče-kulturni

problematiki. Takšna predavanja so: o razmerju med slovenskim človekom in učiteljem (predavatelj bomo še javili), o vprašanih novega družabnega reda (prof. dr. Gosar), o novi vzgoji, za katero bi trebalo novega sveta (prof. dr. Ozvald) itd.

Ker smo imeli ob prvem tečaju ogromno udeležbo in je tudi že letos število prijavljenih precejšnje, število sprejetih pa bomo morali spet omejiti, opozarjamo, da je za prvi rok prijave do 30. junija. Prijave pošiljajte na »Pedagoško društvo«, Ljubljana, Učiteljske. Pomotoma je bilo ob prvem oglasu javljeno, da je treba prijavino 20 din priložiti prijavi. Udeleženci naj se samo prijavijo, prijavino bodo plačali ob začetku tečaja.

Praktični učiteljski izpiti v šolskem letu 1938./1939.

Vsi učiteljski pripravniki, ki nameravajo v šolskem letu 1938./1939. delati praktični učiteljski izpit, se opozarjajo na naslednje določbe pravil o opravljanju praktičnega učiteljskega izpita.

1. Praktični učiteljski izpiti se smejo opravljati samo v dobi od 1. oktobra do 15. maja.

2. Za izpit se je treba javiti tri mesece pred terminom. (Odlok ministrstva prosvete S. n. 40.697 z dne 29. okt. 1937.)

3. Praktični učiteljski izpit se ne more ponavljati, dokler ni preteklo polnih šest mesecev.

Iz tega sledi, da bodo v teku šolskega leta 1938./1939. mogli eventualno ponavljati praktični učiteljski izpit samo tisti kandidati, ki ga bodo prvokrat (ali drugič) delali v mesecu oktobru 1938. Zato odreja državna komisija za opravljanje praktičnega učiteljskega izpita začasno naslednje:

1. Prva skupina kandidatov bo pričela z izpiti dne 6. oktobra 1938. V tej skupini bo prišlo na vrsto vseh onih 30 kandidatov (kandidatki), ki so se bili prijavi za izpit v poslednjem majskem terminu 1938., a jim izpita ni bilo mogoče delati na osnovi odloka min. prosvete IV. 5937 z dne 20. aprila 1938. Tem kandidatom ni treba ponovno vlagati prošnji za pripustitev k izpitu.

2. Druga skupina izpitolov se bo pričela 20. oktobra 1938. V to skupino bodo sprejeti v prvi vrsti taki kandidati, ki so v četrtem ali petem letu pripravniške službe.

3. Pričakuje se, da bo kandidatov za izpit toliko, da se bodo izpiti vršili vsak mesec od oktobra 1938. do prve polovice maja 1939. Da bo mogoče razdeliti kandidate na vse mesece, naj se vsi, ki nameravajo delati izpit v teku šol. leta 1938./1939. po dopisnici prijavijo drž. komisiji za opravljanje praktičnega učiteljskega izpita v Ljubljani (drž. učiteljske) do 30. junija 1938. in naj pri tem označijo mesec, v katerem želijo priti k izpitu. Tri mesece pred pričetkom izpita pa mora vsakdo po uradni poti vložiti prošnjo za pripustitev k izpitu in priložiti potrebne priloge: a) diplomu o učiteljskem diplomskem izpitu v originalu; b) državljansko izkaznico v originalu; c) kratke življenjepis, kolkovan s kolkom 4 din. Izjavo v zdravstvenem stanju bodo podpisali kandidati neposredno pred izpitom. Prošnjo je treba kolkovati z drž. kolkom za 20 din, če kdo dela izpit prvokrat, če pa kdo izpit ponavlja, je treba prošnjo kolkovati s kolkom za 50 din. Poslednji rok za vlaganje prošnji je 31. januar 1939. in se po tem roku prijave ne bodo sprejemale.

4. K izpitu bodo pripušteni vsi kandidati, ki jim bo do 31. marca 1939. poteklo 20 mesecev pripravniške službe. Taki kandidati, ki jim bo 20 mesecev pripravniške službe poteklo šele po 31. januarju, naj se z dopisnico prijavijo za izpit takoj, oz. do 30. junija, prošnjo s prilogami pa naj vložijo po uradni poti z dnem, ko jim bo poteklo 20 mesecev pripravniške službe.

Drž. komisija za opravljanje praktičnih učiteljskih izpitolov v Ljubljani.

Praznik mladinske pesmi v Šoštanj

Nepozaben ostane pevski nastop združenih mladinskih pevskih zborov šoštanjkega okrožja, ki je kot mogočen val mladih sil v umetniškem doživljanju zajel poslušalce in pevce v enotno dojetje veličine in lepote slovenske pesmi. Zapelo je 400 mladih grl z vso prodorno silo naše pesmi ter tako izpričalo ne-le razumevanje, notranje občutenje ter ljubezen do glasbene umetnosti, temveč tudi zavest naše narodne prebujenosti in nacionalne vzgoje, ki je posebno živo potrebna ravno na severnem braniku naše zemlje. Pesem je pač najmočnejši vzgojni element, ki privede človeške duše do najelementarnejše zavesti, da smo sinovi naše, s krvjo in trpljenjem prepojene zemlje. Sodelovanje otrok iz onega dela Koroške, ki je še naša in mora ostati naša, in skupno petje jugoslovanske himne otrok ter nabito polne dvorane je vzbudilo v dušah tako silno doživetje najlepših občutkov, da je ostalo neoroseno le malokatero oko.

26. maja 1938. je prispelo v Šoštanj sedem mladinskih pevskih zborov. Radostnih lic so prinesli svojo pesem; srečni, da smejo darovati od svojega bogastva drugim, ki ga nimajo ali ne poznajo v toliki lepoti. Šoštanjani so se skoraj sprli, ko je zmanjkovalo mladih gostov, katerim so pripravili kosila. Zelo lepa pozornost domačinov.

Koncert je otvoril mladinski zbor meščanske šole v Šoštanju, ki je pel pod vodstvom g. Kirarjeve tudi ob spremljevanju klavirja in šolskega orkestra. V vzornem redu so se vrstili zbori iz Guštanja — vodil g. Gačnik, Braslovče — vodil g. Šnuderl, zbor meščanske šole iz Zalca — vodil g. Kodrič, Vitanja — vodila gđ. Ana Župan (pri klavirju gđ. Danica Župan), Mozirja — vodil g. Predan in Šoštanja — vodil g. Vreže. Ob koncu so zapeli še skupni zbori pod vodstvom g. Vrežeta, ki ji tudi artistični vodja celotnega koncerta in duša šoštanjkega okrožja.

Zbori so peli presenetljivo. Skoraj vsak ima svoje posebnosti, vsak svoj delovni milje

in najrazličnejše možnosti in ovire resnega, smotrno vzgojnega glasbenega dela. Vsi so nastopili v priznanju vredni uvežbanosti. Z ozirom na razmere o katerih delajo ter na čas, kako dolgo že pojejo, sploh ni mogoče dognati, kateri zbor je boljši. Nekateri so pokazali zelo visoko stopnjo zrelosti in sposobnosti umetniškega dojetja in podajanja glasbenih vrednot. Tudi posamezni pevovodje so se izkazali kot dobri, tankočutni interpreti, katerim uspe tudi z zelo mirnim dirigiranjem izvesti iz zbora agogične posebnosti, barvitost ter vrednost občutenega prednašanja.

Program je bil zelo pester. Peli so: Adamiča, Jenka, Gerbeca, Ipravica, Mirka, Mava, Tomca ter Prnika in Osterca (Šoštanj).

Komaj lani ustanovljeno društvo pevovodij mladinskih zborov si je nadelo nalogo ustanovljati ter sistematski dvigati dosedaj posamezno delujoče zborove. V plemenitem, enotnem delu bližnjih zborov ter v skupnih nastopih posameznih okrožij naj napredujejo in zorijo zbori v čim boljše, globino pesmi dojemajoče in tehnično dovršenejši korpuse. Ti naj poleg vzgoje srčne kulture pri pevskem pouku v razredih, na koncertih in skupnih nastopih goje smisel za poznavanje in dojetja naše resničnih glasbenih umetnin. V teh zborih se pa tudi vzgaja naraščajoči bodočih mešanih zborov, ki še daleč niso takšni, kakršne bi lahko Slovenci imeli ob toliki glasbeni nadarjenosti našega ljudstva. Društvo DPMZ, v katerem je včlanjeno nad 30 mladinskih zborov od Mure do Save, je priredilo v letošnji pomladi že enake mladinske »festivalčke« v Dravogradu, Račah, Slov. Konjicah ter v Šoštanju. Veliko je zborov, ki radi razmer ne morejo nastopati na preoddaljenih okrožnih koncertih, temveč pojo le doma. Peto je v vseh okrožnih nastopih okrog 1700 otrok. Pač čedna armadica borcev za lepšo bodočnost ter večje upoštevanje glasbenih in vzgojnih dobrin lepote in veličine naše narodne ter umetne pesmi.

—aga.

Učiteljski pokret

Vse člane, pristaše in interesente »Učiteljskega pokreta« opozarjamo, da se bo vršil zaradi poglobitve v program in delo učiteljskega pokreta v Ljubljani

DVDNEVNI TEČAJ

s sledečim sporedom:

1. Naš program.
2. Naša pot.
3. Praktični izsledki našega dela v razredu.

4. Preiskovanje inteligenčne stopnje naših otrok.

5. Preiskovanje prehranljivosti naših otrok.

Tečaj se bo vršil o priliki banovinske skupščine, ki bo letos 11. in 12. julija in sicer neposredno pred ali po skupščini.

Dan, ura in kraj tečaja se naznanijo v prihodnji številki Učiteljskega tovariša.

Pirhova akcija „Bran-i-bora“

Za narodnoobrambni sklad »Pirhova akcija« so velikodušno darovale te-le šole: Drž. II. dekl. mešč. šola, Maribor, 100 din; I. dekl. mešč. šola, A. M. Slomška, Maribor, 100 din; II. deška lj. šola, Maribor, 45 din; Drž. lj. šola, Primskovo, 123,50 din; Podružnica Bran-i-bora v Kranju nabrala med rodoljubnim meščanstvom za »Pirhe« 1060 din; Drž. realna gimnazija, Kranj, 731,25 din; Profesorski zbor Drž. klasične gimnazije, Maribor, 47,50 din; Drž. ljud. šola, Mohorje, 50 din; Drž. mešč. šola, Trzic, 74,25 din; Drž. lj. šola, Hotiza, 77 din; Drž. realna gimnazija, Celje, 30 din; Drž. lj. šole: St. Vid pri Ptuj, 60 din; Zagradec na Dol, 14,50 din; Krvava peč, 13 din; Leskovec pri Krškem, 43,25 din; Zasebna dekl. lj. šola, Repnje, 50 din; Drž. lj. šole: Gabrk pri Škofji Loki, 33,50 din; Pameče, 41,75 din; Rateče-Planica, 18,50 din; Pišeče, 49 din; Bevke, 30 din; Tunjice, 90 din; Mavrlan, 15 din; Drž. deška mešč. šola, Ribnica (Dol.), 50,25 din; Državna mešč. šola, Slov. Bistrica, 101 din; Drž. dekl. lj. šola, Ribnica (Dol.), 153 din; Drž. deška mešč. šola, Celje, 75 din; Drž. ljud. šole: Notr. Gorice, 44,25 din; Velika Nedelja, 50 din; Zvirče, 10 din; Kupšinci, 10 din; Sv. Vid pri Brdu, 74 din; Melenski vrh, 33 din; Ščavnica, 40 din; Domžale, 220 din; Gorjuše 16 din; Sovodenj, 37,25 din; Zaseb. deška ljud. šola v Marjanišču, Ljubljana, 40 din; Drž. ljud. šole: Bodonci, 75 din; Prosenjakovci, 20 din; Brežice, 50 din; Mokronog, 23,25 din; Boh. Bistrica, 131 din; Žažar, 21 din; Dekl. mešč. šola pri uršulinkah, Ljubljana, 50 din; Drž. ljud. šole: Jarše, 38,25 din; Banja Loka, 13 din; Žalec, 95 din; Reteče, 60 din; Globoko, 38 din; Mavčiče, 53 din; Stari trg ob Kolpi, 52 din; Davorin Jenkova drž. lj. šola, Cerklje pri Kranju, 174,25 din; Zaseb. dekl. ljud. šola Lichtenurnovega zavoda, Ljubljana, 110 din; Drž. I. deška lj. šola, Maribor, 62 din; Drž. lj. šola, Komenda, 84 din; III. dekl. lj. šola, Maribor, 50,75 din; Drž. III. lj. šola kraljeviča Andreja, Ljubljana VII, 97 din; Drž. lj. šole: St. Rupert pri Mokronogu, 256,25 din; Štore, 43 din; deška, Škofja Loka, 182,50 din; Sv. Jurij v Sl. gor., 36,75 din; Trebnje, 24 din; Velesovo, 40 din; Ljubno ob Savinji, 68,75 din; Drž. dekl. lj. šola, Sl. Konjice, 21 din; Drž. dekl. mešč. šola, Celje, 257,75 din; Drž. ljud. šola, Ihan, 24,25 din; Drž. deška lj. šola, Ribnica (Dol.), 109 din; Turnišče, 56 din; II. mešč. dekl. šola, Ljubljana VII, 71,50 din; Drž. lj. šole: Mačkovič, 20 din; Naklo, 145,75 din; Središče ob Dravi, 25 din; Koprivnik, 16,50 din; Celje, 134 din; Stara cerkev pri Kočevju, 4 din; St. Vid nad Ljubljano, 175,50 din; II. deška lj. šola, Celje, 74,50 din; II. dekl. lj. šola (licej), Ljubljana, 282 din; Deška vadnica na učiteljski, Ljubljana, 328 din; Dekliška vadnica na učiteljski, Ljubljana, 196,50 din; Drž. učiteljske v Ljubljani (III. razred), 80 din; Drž. deška lj. šola kraljeviča Andreja, Ljubljana, 116,75 din; Sv. Lenart nad Laškimi, 37,75 din; Dobje, 64,25 din; Kapela, 25 din; Zaseb. dekl. lj. šola Marijin dom, Kočevje, 35 din; Drž. dekl. šola, Kamnik, 121 din; Drž. I. dekl. lj. šola, Maribor, 35 din; Orla vas, 30 din; Javorniški Rovt, 28 din; Zaplana, 40 din; Drž. dekl. šola, Sv. Jurij ob j. ž., 57 din; Drž. lj. šola, Dobra pri Ljubljani, 72,75 din; Drž. lj. šola, Veržje, 13,25 din; Drž. dekl. lj. šola, Ptuj, 95 din; Hajdina, 60 din; Dole pri Litiji, 27,25 din; Deška, Kranj, 273 din; Sv. Miklavž pri Ormožu, 75 din; Stari Log pri Kočevju, 16,50 din; Makole, 58 din; Grahovo pri Cerknici, 36,50 din; Drž. deška lj. šola, Ptuj oko-

lica, 65,75 din; Vinica pri Črnomlju, 25 din; Drž. III. realna gimnazija, Ljubljana, 324,50 din; Selnica ob Dravi, 102,75 din; Drž. dekl. lj. šola, Slov. Bistrica, 173 din; Tvrdkova, 73 din; Drž. III. lj. šola, Ljubljana, 150 din; Pragersko, 28 din; Zalna, 78 din; Vrhnika, 206 din; Vitanje, 76 din; Vič, 304 din; Sv. Urban pri Ptuj, 25 din; Cankova, 30 din; Krčevina, 95 din; Svetinje, 60 din; Deška, Hrastnik, 49 din; Šmartno pri Litiji, 112 din; Šmarje-Sap, 154,50 din; Dol. Logatec, 82,50 din; Trnje, 24 din; Radmožanci, 10 din; Cirkovec, 11,25 din; Sv. Barbara v Halozah, 56 din; Mozirje, 17,50 din; Ormož, 61 din; Trebeljno, 32 din; Kal, 19,50 din; Dražgoše, 28 din; Braslovče, 32 din; Deška, Studenci pri Mariboru, 45,75 din; Griže, 54,25 din; Gorje pri Bledu 110 din; Drž. II. dekl. lj. šola Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja, Maribor, 68 din; Sv. Marjeta niže Ptuja, 32,50 din; Sv. Tomaž pri Ormožu, 190 din; Zaseb. dekl. mešč. šola Marjin dom, Kočevje, 80,75 din; Galicija, 25 din; Mešč. šola, Ptuj, 75 din; Želmlje, 30 din; Predoslje, 47,25 din; Kolovrat, Medija-Izlake, 40 din; Sv. Peter v Savinjski dolini, 72 din; Hotič pri Litiji, 15 din; Krško, 25 din; Sv. Anton v Slov. gor., 24 din; Šenkovturn, 36 din; Dobropolje, 95 din; Male Polane, 44,50 din; Sv. Benedikt v Slov. gor., 44,25 din; Dol. Toplice pri Novem mestu, 45 din; Ledine, Ljubljana, 81 din; Sodražica, 137 din; Metlika, 75 din; Šoštanj, 90,25 din; Slatina-Radenci, 12,25 din; Kamnik, 77 din; Kočevje, 94,50 din; Koroška Bela, 90 din; Barje, Ljubljana, 73,25 din; Sevnica, 141,25 din; Gornji grad, 49 din; Drž. II. realna gimnazija, Ljubljana, 200 din; Drž. lj. šola, Sv. Duh na Stari gori, 25,25; Sv. Anton na Poh., 13 din; I. deška lj. šola, Ljubljana, 50 din; Drž. mešana lj. šola, Sv. Peter, Ljubljana, 57,75 din; Selca nad Škofjo Loko, 97 din; Dekl., Kranj, 130 din; Ig, 67 din; Iška vas, 53 din; Dolenja vas pri Ribnici, 25,50 din; Svečina, 82,25 din; Stalcerji, 19,50 din; Ziri, 15,25 din; Hoterderska, 100 din; Rob na Dol, 15,50 din; Reka nad Laškimi, 18 din; Sv. Rupert, 11,50 din; Novo mesto, 122 din; Artiče, 30 din; Lesce, 272,50 din; Trata, 73 din; Ojstrica, 9,50 din; Drž. mešana mešč. šola, Škofja Loka, 104,75 din; Hrušica, 138 din; Šenčur pri Kranju, 110 din; Kraljice Marije, Dob pri Hrastniku, 107,25 din; Bled, 226,25 din; Cerklje ob Krki, 126,75 din; Kranjska gora, 48 din; Stopiče, 59,50 din; Sv. Jurij ob Taboru, 59 din; Loče, 60 din; Dvor pri Žužemberku, 35 din; Grosuplje, 31,75 din; Dob pri Domžalah 82,25 din; Brezovica pri Ljubljani, 91 din; Dol. Lendava, 69,25 din; Sv. Florijan v Dolici, 33,50 din; Pečarovič, 32 din; Fram, 40,25 din; Borovnica, 36 din; Znojile, 10 din; Jarenina, 26,50 din; Planina pri Rakeku, 44 din; Dolsko, 40 din; Sv. Križ, 60 din; Krtna, 28 din; Gorica, 225 din; Safarsko, 7 din; Litija, 67,75 din; Peče, 10 din; Sladki vrh, 25 din; Čatež, 10 din; Ptuj na Bregu, 120 din; Pobrežje pri Mariboru, 100 din; Nomenj, 10 din; Drž. meščanska šola, Brežice, 30 din; Drž. lj. šola, Pertoča, 10 din; Kopanj, 33 din; Križevci, 105,25 din; Špitalič, 30 din; Trbonje, 24 din; Vuhred, 39 din; Dolga vas, 37,75 din; Vojnik, 88 din; Lokavec, 20 din; Bežigrad, Ljubljana, 31,50 din; Hum, 107,50 din; Šmartno pri Kranju, 165 din; Dekl. lj. šola, Ptuj-okolica, 50 din; Dolenja Nemška vas, 47 din; Prečna pri Novem mestu, 32 din.

Vsa doslej za »Pirhe« zbrana vsota znaša 19.284 din in gre za ta znesek, kot se razvidi iz seznama, v prvi vrsti zahvala učitelstvu.

Resolucije treznostnega tedna

Zdravniška, pedagoška, gospodarska in družinska sekcija, ki so zasedale med treznostnim tednom po Sloveniji, podčrtavajo ob njegovem zaključku sledeča dejstva:

1. življenjska statistika nam prepričevalno dokazuje, da je vpliv alkoholizma na ljudsko zdravje v Sloveniji poguben. Alkoholizem izpodjeda naše narodno telo, kajti visoka umrljivost v vinorodnih okrajih v zvezi z nazadovanjem rojstev v vseh okrajih in mestih grozi bodočnosti slovenskega rodu;

2. škoda, ki jo dela alkoholizem na slovenskem potomstvu je taka, da ji moramo posvečati največjo pozornost;

3. življenjska bilanca Slovenije bi bila pozitivna, če bi ne bilo pogubnega vpliva alkoholizma;

4. negativni znaki v duševnem in telesnem razvoju ter rasti mladine se opažajo v največji meri tam, kjer je možnost vpliva alkohola za mladino največja. To nam z neovrgljivimi stvarnimi dokazi potrjujejo ugotovitve dosedanjega raziskovanja razširjenosti in vpliva alkohola na mladino, ki je v Sloveniji ogromen;

5. alkoholizem s svojimi zlemi posledicami tako duši šolo, da ta pod njegovim bremenom vidno hira;

6. alkoholizem je najbolj razširjen tam, kjer so socialne razmere najslabše, zato je treba družinam omogočiti njih postanek in obstoj, treba je urediti gospodarske razmere tako, da si bodo mladi ljudje mogli pravočasno ustanovljati družine in priti do solidnega življenja, da se bodo mogli starši posvečati še čemu drugemu, ne pa samo skrbi za vsakdanji kruh. Le na ta način bo mogoče pripraviti plodna tla za razumevanje treznostnih načel;

7. gospodarska politika ni usmerjena tako, da bi se vse naše prirodno bogastvo izkoristilo v napredek in zdravje naroda, da bi se dvignila njegova življenjska moč in narodna zavest;

8. delu za iztreženje slovenskega naroda se posveča še vedno premalo pozornosti in brige tako od javne kakor zasebne strani.

V zvezi s tem je bila sprejeta od vseh sodelujočih korporacij v treznostnem tednu sledeča

resolucija:

1. vpliv alkohola na duševno in telesno zdravje slovenskega ljudstva je treba čimprej in temeljito raziskati;

2. posebno pozornost je treba posvetiti slovenski mladini od rojstva do polnoletnosti;

3. rodbino je treba pred alkoholom zaščititi;

4. potrebna je gospodarska in socialna preosnova v takj meri, da bo delo za treznost in odstranjevanje pogubnih vplivov alkoholi-zma sploh mogoče;

5. to delo naj prevzame Liga proti alkoholizmu;

6. Ligi proti alkoholizmu morajo v smislu gornjih točk posvetiti vsa pozornost ter duhovno in stvarno naklonjenost vsi, ki so kakorkoli dolžni ali voljni sodelovati za treznost slovenskega naroda;

7. podrobni načrt in program dela za praktično reševanje vseh teh vprašanj naj izdela Liga proti alkoholizmu;

8. njene zahteve in nasveti naj se brezpozorno upoštevajo.

Pripravljalni odbor Lige proti alkoholizmu.

A. & E. SKABERNÈ
LJUBLJANA

Splošne vesti

IZ SLOVENSKE ŠOLSKE MATICE.

Knjige za l. 1937. so bile razposlane v drugi polovici maja na naslove naših poverjenikov(-ic) ter upamo, da so po večini že v rokah posameznih članov. — Da bo mogoče publikacije za l. 1938. pravočasno izdati, prosimo članstvo, naj se že sedaj pri prejemu knjig za l. 1937. javi — v kolikor še tega ni storilo — za članstvo v tekočem letu. Članarina znaša 30 din in prav nič manj; zato prosimo nekatere posameznike, naj nam ne odtrgujejo na članarini prav nobenih zneskov. Če imate stroške pri pošiljanju denarja ali morda pri prejemu knjig, potem iščite za te stroške kritja pri članstvu, ki je po § 7. društvenih pravil dolžno poravnati stroške svojim poverjenikom. Podrobnejša tozadevna navodila dobite v »Naznanilu« na zadnji strani letošnjega Zbornika.

Gg. poverjenike(-ce), ki nam za l. 1937. še kaj dolgujejo na članarini, pa lepo prosimo, da nam čimprej nakažejo dolžne zneske, da moremo tudi mi od strani SSM poravnati v tiskarni svoje račune, ki niso majhni. Pričakujemo zanesljivo, da storite to vsaj do konca tekočega meseca.

Uprava Slovenske šolske matice.

— Clara pacta — boni amici je star rimski pregovor. Pa tudi tovariško društvo ima ob koncu posl. leta rado v blagajni poleg reda še nekaj denarja, nikakor pa ne izgube. — Zato prosimo JUU sresko društvo Laško vse sorodne edinice v dravski banovini, da mu nakažejo zneske za Mahkotovo knjižico »Osebnost E. Adamiča«. Le 5 din stane izvod, pa že 2 x 5 mesecev čaka blagajnik na prispevke. — Prosimo, ne, rotimo vas, sosedje, da se odzovete po denarnem pismonošil!

— Katalog slovenskega knjižnega trga. Naši javnosti je gotovo že znano, da se je na pobudo organizacije knjigarne dravske banovine začelo delo za »Katalog slovenskega knjižnega trga«. Delo zastaja zaradi premajhnega zanimanja naših založnikov, ki odlašajo s pošiljanjem podatkov svojih izdaj. Uredništvo »Kataloga« je pripravljeno zaključiti delo konec junija t. l., zato je v interesu vseh

založnikov, ki se sploh še niso odzvali, in tistih, ki so od dneva zadnje pošiljke listkov izdali kakšno novo delo, da nemudoma zahtevajo potrebno število kartoteknih listkov pri Organizaciji knjigarne v Ljubljani, Miklošičeva cesta 16, ter da jih natančno izpolnjene nemudoma vrnejo.

— Na učiteljskem zborovanju sreskega društva Maribor mesto, 3. junija, je poročal tov. Womer o Učiteljski tiskarni. Po njegovem poročilu je pristopilo 22 novih članov.

— Tovariši(-ce) maturanti(-nje) ljubljanskega moškega učiteljskega iz leta 1923. — sve-tujte kraj, čas in spored sestanka ob naši 15-letnici. Najbolje bo menda v začetku julija v Ljubljani. Na 10-letnico smo pozabili, zato naj bo na tem sestanku udeležba polno-številna. — Rihar Rafael, učitelj, Trbovlje I.

— Nekaj značilnosti o nemškem šolstvu v ČSR. Ako primerjamo šolstvo v Nemčiji z nemškim šolstvom v Českoslovaški, tedaj pridemo do ugotovitve, da pride v Nemčiji na 150 šoloobveznih otrok ena šola, a v ČSR imajo Nemci že na 106 svojih šoloobveznih otrok eno javno šolo, Saška, ki meji na ČSR ima sicer precej razvito šolstvo, toda tamkaj pride komaj na 272 šoloobveznih otrok ena javna šola. Če upoštevamo še dejstvo, da pride v ČSR komaj na 115 češkoslovaških otrok ena javna šola, tedaj vidimo kako ugoden je položaj nemškega šolstva v ČSR. V pogledu nemškega manjšinskega šolstva so značilne tudi sledeče številke: Nemecev je na Madžarskem 470.000 in imajo 46 šol, v Italiji 250.000 in nimajo nobene šole, v Jugoslaviji 500.000 in 162 šol, na Poljskem 750.000 in 514 šol, a v ČSR 3.200.000 in 5293 šol.

— Revna družina po učitelju, ki se nahaja radi boleznih in drugih nesreč v družini v obupnih razmerah, prosi gg. tovariše, da po možnosti pomagajo. Vsak, tudi še tako majhen dar bo hvaležno sprejet. — Prispevke je pošiljati na upravo »Učiteljskega tovariša«, Ljubljana, Franciškaška ulica 6, pod značko »Podpora«.

Kaj vse pišejo o učiteljstvu, šoli, prosveti in JUU

— Ukinjenje nekaterih razredov na osnovnih šolah. Pred nekaj dnevi je ministrstvo prosvete izdalo službeno objavo, da je naročilo banknim upravam, naj reducirajo tiste oddelke po šolah, kjer po sedanjem številčnem stanju ni za nje potrebnega števila učencev. V smislu tega naročila je kr. banska uprava v Ljubljani, kakor čitamo v »Učiteljskem tovarišu« odredila/ukinitev okrog 100 ljudskošolskih razredov v dravski banovini. V Ljubljani sami bo ukinjeno 22 razredov. Ukinitev se je izvršila na podlagi predpisa ministrstva prosvete, da ne sme imeti razred z enim ali dvema šolskima letoma manj kakor 45 otrok. Na nekaterih višje organiziranih šolah bo ukinjeno po več razredov.

Ta odredba povzroča v prizadetih krajih veliko vznemirjenje. Na mnogih šolah, ki jim preti nevarnost redukcije razredov, prostori niti niso zadostni za tako veliko minimalno število učencev. Na drugih šolah bo zaradi zmanjšanja razredov nesporno trpela kvaliteta šolskega poduka. Tudi v higienskem pogledu bo marsikje nastopilo poslabšanje.

Tekom večrajšnega dne je prispelo v Ljubljano že več deputacij iz krajev, ki so po teh redukcijah prizadeti, da opozore na neugodne posledice in se zavzamejo za očitvanje neokrnjenega stanja posameznih šol. (»Jutro« 4. junija.)

— 150 otrok v enem razredu. Iz 5 metrov dolge in morda toliko široke sobe z nizkim stropom, kjer vsak dan prisostvuje preko 150 šoloobveznih otrok pouku, se širi neznošen, zatohel zrak, tako da ti postane slabo, če ga nisi vajen. Številni otroci imajo na razpolago dvoje lesenih, napol razbitih stranišč, ki se drže svinjakov. Vlage povsod obilo. O kaki higieni ni sledu. Ob deževnem vremenu ima malokateri otrok dežnik. Mokra obleka izpa-leva kar na njih v učilnici. Pri tem se močijo tla, učenci pa se mučijo pri učenju itd. Naravnost obupne razmere. Ta slavna šola ima naziv dvorazrednice. (Iz članka: Nova šola pod Gorjanci. »Slov. narod« 4. VI.)

— O srebrnem jubileju šole na Polšniku piše »Jutro« od 5. VI.

— Šole z umetnim podnebjem. V ameriški državi Ohio so dovršili tri šolska poslopja, ki se lahko ponašajo z napravami »umetnega podnebjaka«. Z mnogimi poskusi so prej ugotovili, da delajo učenci najbolj v temperaturi 18 stopinj Celzija in se pri tem še najmanj utrudijo. Zato skrbijo naprave v novih šolah za enakomerno temperaturo 18 stopinj v vseh prostorih. V prostore pa prihaja samo umetno prečiščen zrak in tudi njegova vlažnost je strogo odmerjena tako, kakor šolarjem najbolj prija. (»Jutro« 3. V.)

— O 150-letnici šolstva v težko preizkušeni št. Ilju nad Mariborom prinaša zanimiv članek »Jutro« od 3. VI. 1938. V njem je opisan zgodovinski razvoj šolstva na naši severni meji tekom 150 let. Razvidne pa so iz članka tudi težkoče, s katerimi se bori naše obmejno šolstvo. O tej proslavi piše tudi »Slovenec« 5. junija.

— O proslavi 150-letnice šole v št. Ilju, ki se je vršila v nedeljo, pišejo razni listi.

Učiteljski pravnik

— § »Podaci za karton« je naslov nove priloge, ki jo mora prosilec izpolniti in priložiti v 1 primerku prošnji za prevedbo iz pripravniške v uradniško (IX.—X.) skupino in prošnji za vsako napredovanje. — »Srednje slovo« v tiskovini znači začetna črka očetovega - moževega krstnega imena. — Obrazec te priloge dobite v knjigarnah Učiteljske tiskarne v Ljubljani in Mariboru.

— § Vprašanje M. M. v K. G., p. P.: Molin Vas na sledeče pravno objašnjenje: Dak I raz. redovno pohodio školu sve do 20 maja o. g.: razbolelo se i povešće na lečenje dugo vremena, možda više meseci. Ocenjen ne može biti za II polugode. — Šta da se uradi: da li da pređe u II razred, ili da ponavlja, ili da polaže ispit ili ima možda drugi koji pravni postupak. Dak se je dobro učio.

— Odgovor. Vsak učitelj I. razreda bo do 20. maja tako dobro spoznal svoje učence, da jih lahko oceni, čeprav ne posejajo pouka do konca šolskega leta. Učenec, ki je obiskoval razred do konca (20.) maja, ima na vsak način pravico do spričevala in razrednikova dolžnost je, da takega učenca oceni.

Pomladne novosti za dame in gospode

priporoča po nizkih cenah tvrdka

IGN. ŽARGI, Ljubljana Sv. Petra cesta št. 11

Naša gospodarska organizacija

UČITELJSKI DOM VITEŠKEGA KRALJA ALEKSANDRA I. ZEDINITELJA V LJUBLJANI, registrovana zadruga z omejeno zavezo.

Vabilo

na X. redni občni zbor, ki se vrši v nedeljo, dne 26. junija 1938., ob 9. uri v Učiteljskem domu v Ljubljani VII, Žibertova ulica št. 27.

Dnevni red:

1. Poročilo načelnika.
2. Poročilo gospodarskega odbora.
3. Poročilo tajnika.
4. Poročilo blagajnika.
5. Računski zaključek za leto 1937.
6. Poročilo nadzornega odbora.
7. Revizijsko poročilo.
8. Sprememba pravil.
9. Samostojni predlogi in slučajnosti. — Posebni predlogi se morajo naznaniti uprav-nemu odboru vsaj tri dni pred obč. zborom.

Ako bi ta občni zbor ob napovedani uri ne bil sklepčen, se bo vršil čez pol ure drug občni zbor v istem prostoru in z navedenim dnevnim redom, ki sklepa v smislu § 33. zadr-žinskih pravil ne glede na število zastopanih članov.

Računski zaključek je v zadržni pisarni članom na vpogled od danes do občnega zbora.

Načelstvo Učiteljskega doma v Ljubljani, dne 10. junija 1938.

Vrhovec Stanko s. r., Starman Franc s. r., načelnik. tajnik.

RAČUN ZGUBE IN DOBIČKA

Zguba:	
Upravni stroški	din 45.691,31
Vzdrževanje poslopja	„ 19.567,84
Odpis inventarja — 15 %	„ 15.783,30
Odpis nepremičnin — 4 %	„ 44.964,—
Čisti prebitok	„ 4.940,88
	din 130.947,33

Dobiček:	
Kosmati dobiček internata	din 112.226,75
Upravni dohodki	„ 18.720,50
	din 130.947,33

BILANCA Z DNE 31. DECEMBRA 1937.

Aktiva:	
Gotovina v blagajni	din 774,75
Poštna hranilnica račun št. 13.939	„ 3.763,94
Poštna hranilnica račun št. 17.201	„ 1.990,17
Naložen denar	„ 82.714,61
Gotovina upravnika	„ 243,50
Dolžniki	„ 10.333,25
Blago v zalogi	„ 12.366,48
Zaloga živil	„ 3.421,91
Inventar	„ 75.246,—
Nepremičnine	„ 1.056.666,—
Deleži pri Zvezi in drugie	„ 1.750,—
	din 1.249.270,61

Pasiva:	
Deleži članov	din 27.090,—
Rezervni zaklad	„ 781.207,46
Upniki	„ 436.032,27
Čisti prebitok	„ 4.940,88
	din 1.249.270,61

V Ljubljani dne 31. decembra 1938.

Načelstvo upravnega in nadzornega odbora.

Slaščičarna. **KOŠAK**. Gostilna LJUBLJANA nasproti pošti se priporoča cenjenemu učiteljstvu

Učiteljska tiskarna

— t Izpričevala o dovršeni osnovni šoli, o dovršeni višji ljudski šoli, letna izpričevala in potrdila o predčasnem odpustu iz šole dobite v Knjigarni Učiteljske tiskarne v Ljubljani in v podružnici v Mariboru. Novo je le letno izpričevalo, ostala tri so bila že prej v rabi.

— t Bajželj: Vesele ure, II. del, čaka za natisk. Ste že poslali naročilnico? Storite takoj, da omogočite natisk te knjige, ki jo pri telovadbi neobhodno potrebujete.

— t Zbirko iger za šolsko mladino — 14 knjig — nudimo šolam in mladinskim organizacijam za znižano ceno 100 din, z glasbenimi točkami 150 din.

— t Z novim šolskim letom pritrđite na vse učne sobe nove napise, da bodo točno označeni oddelki in razredi osnovne in višje ljudske šole. Lične napise na lepenki imata v zalogi Knjigarna Učiteljske tiskarne v Ljubljani in podružnica v Mariboru.

— t Papir v polah za koncepte in dopise naročite v zavojih po 250, 500 ali 1000 pol zaradi ugodnejših cen.

— t Ste že pristopili kot zadržnik k Učiteljski tiskarni? — Ne odlašajte!

— t Ste si že otvorili tekoči račun pri Učiteljski tiskarni? Kmalu bo treba kupovati potrebščine za otroke. Pišite tiskarni ali poverjeniku za obrazce.

— t Pahor: Vijolinska šola — 100 narodnih pesmi za 2 gosli je izšla. Prvi in drugi zvezek že lahko dobite. Izide v petih zvezkih. Cena zvezku 12 din.

Ste že naročili tiskovine Obračun A. s kontrolnim listom. Naročite čimprej in zadostno število, da ne boste imeli neprikl in nepotrebnih stroškov. Istočasno naročite tudi druge tiskovine, ki jih potrebujete.

Ročne zemljevide, nalepljene na štiri-delno zložljivo lepenko s platnenim hrbtom, dobite v Knjigarni Učiteljske tiskarne po 11 din. Priročno in trpežno.

Mladinska matica

— mm Knjiga »Mihec in Jakec« od Josipa Ribičiča, ki je izšla pri Mladinski matici že v 3. izdaji, izide v nekoliko predrugačeni izdaji v Italiji v 7000 izvodih. — Hrvaška imitacija »Mirko i Marko« od Branka Sučevića je izšla v drugi izdaji. Prva izdaja v nakladi 5000 izvodov, je bila razprodana v 2 mesecih.

— mm Vezane letošnje redne publikacije z »Našim rodom«, vezani m v polplatno stane 44,50 din.

— mm Ekspedicija knjig je v glavnem že končana. V nekaj dneh dobijo naše redne publikacije tudi posamezni naročniki, ki niso naročili nanje na šolah.

— mm Kdor ni naročil vseh števil letošnjega letnika »Našega roda«, nima pravice do knjig. Lahko pa še vedno doplača za zaostale številke in doda še 2,50 din za knjige. Dokler jih imamo še v zalogi, jih lahko dobi.

— mm Iz »Šimeja iz Roža« prinaša v 5. številki »Sokolica« pesnik A. Debeljak nekaj kratkih odlomkov s temle dostavkom: Mična povest, primerna za odraslo mladino (14—18 let), vsebuje kako podrobnost iz korotansčine, ki je zibka slovenske omike: dro = dobro, bilja = večer pred kakim praznikom, gorsej = sem gori, mizjak = poprtnik, poprtnjak, župnik. Iz zgodbičice bo naraščajnik zaslučil koroško vprašanje, vedno tako pereče, zlasti pa letos. Opremljena je z Gasparijevimi slikami in postavljena pod geslo: Naš bil je nekaj ves ta raj, očetov naših domovina! Spisal jo je urednik Davorin Ravljen, kate-rega v pismenem občevanju kar na kratko pozdravljam takole: pozd = Ravljen!

Šolski radio

— r XXXV. Torek, 14. maja. Pevski nastop bežigradske poskusne ljudske šole; vodi g. Fran Venturini. Razpored:

1. I. Grbec: Greje in se smeje.
2. I. Grbec: Lové se snežinke.
3. E. Adamič: Tam gori za našo vasjo.
4. C. Pregelj: Kukovca.
5. Žganec: Cin, can cvrgudan.
6. I. Grbec: Jezusu pušelček.
7. C. Pregelj: Prav lepo je v vigred.
8. I. Matelič: Mamica moja.
9. Kocjančič: Kam?
10. Aljaž: Triglav.
11. E. Adamič: Pod zelenim oknom. — S spremljevanjem klavirja.
12. H. Volarič: Divja rožica. — S spremljevanjem klavirja.

— r. V kmetijskem radiu bo v nedeljo 12. julija ob 17. uri predaval g. Josip Štrekelj: Najnevarnejše bolezni in škodljivci na vrtu.

Stanovska organizacija JUU

Iz izvršnega odbora

—iz Brzovjavne pozdrave in izjave solidarnosti izvršnemu odboru JUU, odnosno predsedniku tov. Ivanu Dimniku so poslala s svojih zborovanj sledeča sreska društva:

Učiteljsko društvo gnjilanskega sreza;
Učiteljsko društvo sreza Jajce;
Učiteljsko društvo šidskega sreza;
Učiteljsko društvo barskega sreza;
Učiteljsko društvo Kočevje;
Učiteljsko društvo bosanske - grahovskega sreza;
Učiteljska sreza belopoljskega;
Učiteljsko društvo križevskega sreza;
Učiteljsvo sreza Ključ.

Iz društev Vabila

— JUU SRESKO DRUŠTVO LJUBLJANA OKOLICA ZAH. DEL bo zborovalo dne 18. junija 1938. ob 9. uri v magistratni dvorani. Na dnevnem redu zborovanja bo: 1. Situacijsko poročilo predsednika JUU - sekcije za dravsko banovino, tov. Kumlja. 2. Poročila odbornikov. 3. Volitve delegatov za pokrajinsko in glavno skupščino. 4. Predlogi. — Odbor.

— JUU SRESKO DRUŠTVO ŠKOFJA LOKA sporoča vsem udeležencem zborovanja, da je odhod iz Škofje Loke z rednim avtobusom točno ob 9. uri izpred Balantovega (Guzeljevega) dvorišča v Kapucinskem predmestju. Povratek takisto z rednimi avtobusi! Popraviljati: Predavanje: Kemija v kmetijstvu (ne kmetijal). Odbor.

— JUU SRESKO DRUŠTVO PTUJ bo zborovalo dne 18. junija ob pol 9. uri v Mladiki v Ptuju s sledečim sporedom: situacijsko poročilo, dopisi, predavanje prof. Bunca iz Maribora »O slovenskem pravopisu«, volitev delegatov za banovinsko skupščino in tozadevni predlogi ter slučajnosti s predlogi za delo v bodočih zborovanjih. Tov. upravitelji, prinesite s seboj denar za ŠSM; istočasno pa boste vzeli knjige s seboj. Prosimo čim večje udeležbe in prinesite anketne pole! Odbor.

— JUU SRESKO DRUŠTVO LENDAVA bo zborovalo zadnjič v tem šolskem letu v ljudski šoli v Veliki Polani dne 16. junija 1938., ob 9. uri po sledečem dnevnem redu: 1. Poročila odbornikov. 2. Dopisi. 3. Predlogi za banovinsko skupščino. 4. Volitev zastopnika za banovinsko skupščino. 5. Predavanje: »Kmetijski pouk v ljudski šoli«. Predava: Ivanjšič Ludovik. 6. Slučajnosti. Udeležba na zborovanju je stanovska dolžnost, zato pridite vsi. Pripeljite s seboj nove tovariše pripravnik, ki še niso vpisani. Tovariši upravitelji naj ne pozabijo javiti udeležbe pravočasno prosvetnemu oddelku sreskega načelstva. Odbor.

— JUU SRESKO DRUŠTVO SLOVENSKA BISTRICA bo zborovalo v soboto, dne 11. junija t. l., ob pol 10. uri v Framu, skupno z učiteljskim društvom Maribor desni breg. Dnevni red: 1. Situacijsko poročilo. 2. Tajniško poročilo in dopisi. 3. Predavanje banskega šolskega nadzornika M. Jegliča: »Računski pouk«. 4. Predlogi in navseti. — Pripravite predloge za skupščino. Ker je to zadnje zborovanje v tem šolskem letu, se pričakuje polnoštevilna udeležba. — Poravnajte članarino! Odbor.

Poročila

+ JUU SRESKO DRUŠTVO KAMNIK je zborovalo dne 14. maja t. l. v Kamniku. Ob udeležbi 87 članov je tov. predsednik po otvoritvi podal obširno situacijsko poročilo, v katerem je zlasti podčrtal nujno potrebo stanovske zavednosti, ki bo najboljšo orožje proti vsem silam, ki si prizadevajo razbiti enotnost naše stanovske organizacije. Spričo dejstva, da organizacija ne krati nikomur samostojnosti mišljenja, je pričakovati, da bo dosedanja homogenost organiziranega učiteljskega dravskega sekcije tudi v bodoče vodnica ostalim sekcijam. V nadaljnjem poročilu je obravnaval delo glavnega odbora na ureditvi finančnega stanja in poslovanja naše centrale, obvestil je članstvo o uspehih, doseženih za učiteljske kontraktualce in učiteljice ženskih ročnih del ter o postopku pri vlaganju prošelj za podporo v svrhu zdravljenja učiteljskega na kliniki v Zagrebu; apeliral je na poravnavo dolgov posameznih šol za »Popotnika« in obravnaval pravilnik o rangni listi. Glede izdavanja »Našega roda« se je zbor soglasno izjavil za 9 števk, knjige Mladinske matice pa naj se izdajo že v začetku meseca junija. Ob zaključku svojega poročila je tov. predsednik seznanil članstvo še o poteku akcije sreskega društva za izdajo stenskega zemljevida kamniškega sreza v založbi Učiteljske tiskarne. Zemljevid izide v začetku meseca junija in bo direktno dostavljen vsem prednaročnikom. Tov. tajnik je prečital dopise sekcije glede korektur pri razpisu službenih mest in kuriva v trgih.

Tov. blagajnik je poročal o stanju društvene blagajne in opozoril na težkoče, ki nastajajo pri nepravočasni odjavi premeščenih članov.

Za strokovni odbor je podal poročilo tov. Mayer in je obravnaval anketne pole sreskega društva Šoštanj in sekcije. Da bo moglo članstvo čim temeljiteje odgovorjati na stavljenja vprašanja, se je zadeva odložila na prihodnje leto.

Tov. Merčun je kot gospodarski referent poročal o naših gospodarskih ustanovah, zlasti o Učiteljski tiskarni ter poudarjal nujno potrebo pristopa vseh članov k tej zadrugi.

Tov. Rupnikova je obširno referirala o akciji za zgradbo doma učiteljic. Tov. predsednik je toplo priporočil pristop, da se čim prej izvede započeto delo.

Izvoljena sta bila kot delegata za banov. skupščino tov. Schubertova in tov. tajnik. Glavne skupščine pa se bo udeležil le tov. predsednik, kateremu je kot namestnik določen tov. tajnik.

Zbor je za letošnjo banovinsko skupščino sprejel predlog; da obravnava skupščina vsa doslej nerešena vprašanja glede izboljšanja naše prosvetne in personalno-prosvetne politike in da s tem vsem našim utemeljenim zahtevam ponovnega poudarka.

Sledilo je zanimivo predavanje tov. Kotnika, ki je na osnovi lastnih in izdelkov svojih učencev dokazal lepoto naših narodnih ornamentov in njih uporabo pri risalnem pouku v ljudski šoli. Zel je odobravanje in zahvalo vseh navzočih.

V zaključni točki zborovanja je tov. nadzornik A. Skulj podal učno sliko »Gozde«, ki jo je izvajal z učenci I. razreda višje ljudske šole v Kamniku. Učna slika je bila izvajana po smernicah sodobnih učnih načel, pri katerih se upošteva samodelavnost in aktivnost učencev. Tov. nadzornik je metodično in didaktično dokazal, kako je treba usmeriti vso učno snov na osnovi smiselne koncentracije pouka, da bo otrok spoznal vrednost lastnega gozda in tvorca vsega življenja — sonca. Otroku je treba predočiti, da je tudi naša narodnostna rešitev le v pravilnem in racionalnem gospodarstvu gozda, živinoreje in sadjarstva.

Tov. predsednik mu je izrekel toplo zahvalo v imenu navzočih, ki so za pridobljene praktične nasvete in smernice še posebej dali izraza zadovoljstva nad uspehim nastopom tovariša nadzornika.

Napokoj Josip, preds. Chvatal Franjo, taj.

+ JUU SRESKO DRUŠTVO LAŠKO je poslednjič v letu 1937./1938. zborovalo 14. maja 1938. ob 8. uri v Zidanem mostu, in to ob pičli, zelo pičli udeležbi: 49 duš (34,2 %).

Uvodoma pozdravlja tovariš predsednik navzoče. Nato se odprli zapisnik ter se jemljejo v vednost došli dopisi sekcije.

Sklepi: I. »Naš rod« naj izhaja v 9 mesečnih številkah, knjige pa naj se dostavljajo junija.

II. Kdor naroči knjige ŠSM — naj jih tudi plača. (Tov. Musar pričakuje večje tozadevne udeležbe našega članstva)

V petčetrturnem predavanju: češkoslovaška in čehoslovaški poda tov. Mahkota Milan referat, tičoč se: socialne, gospodarske, nortranje in zunanje politične strukture ter prosvetno-šolskega napredka in razvoja bratske nam zavezniče. »Simpatije nas vseh ostajajo pri Vas, bratje s severa!«

Pri naslednji točki — stanovske zadeve — se razvije živahna debata, v katero posegajo poleg predsednika Kislingerja še tov.: Pavčič, Musar, Omerzova, Mahkota in Groznik.

Izcmijo se sklepi, ki se bodo prestilizirali tudi v predloge za banovinsko skupščino.

1. Ustanovitev organizacije vseh drž. namučencev.

2. Ločitev prosvetne oblasti od politične.

3. Uravnoveženje naših plač z l. 1931.

4. Sekcija naj ne stavlja novih resolucij preden ni bilo zahtevam prejšnjih let ugodeno.

5. Priloga »Službeni podatki« iz »Uslužb. lista« naj izgine!

6. Upravitelj imej vodilno besedo tudi pri določitvi dobaviteljev za kraj. šol. odbor, da izostanejo vplivi »zlahte«.

Za delegate na banovinski, odnosno glavni skupščini se soglasno izvolijo:

Banovinska skupščina: Kislinger, Mahkota, Pavčič (namestniki: Hofbauer, Plavšakova M., Flegar).

Glavna skupščina: Mahkota, Groznik (nam. Hofbauer, Plavšakova M.).

Referat tov. Hofbaura: Hranilnica učit. konvikt se preloži na poznejši čas, ker danes ni časa.

Tri in pol ure trajajoče, uspelo zborovanje zaključijo tov. predsednik z željo in prošnjo na številnejše svidenje v jeseni!

Juro Kislinger, preds. Milan Mahkota, taj.

+ JUU — SRESKO DRUŠTVO V CELJU je zborovalo 2. maja v Celju ob udeležbi 178 članstva.

Uvodoma je tov. predsednik pozdravil še posebej tov. upokojence, zlasti tov. Pečnika, nato novo članico tov. Olgo Klunovo. Članstvo je počastilo spomin preminulega tov. Ivana Kerna, ki je bil izrazita učiteljska osebnost ter zaveden in delaven član stanovske in narodne zajednice. Z izrednim veseljem je članstvo vzelo na znanje dopis pesnika Otona Župančiča, ki se hoče odzvati društvenemu vabilu in posetiti eno naših prihodnjih zborovanj.

Predsednik je naglasil dejstvo, da tokrat zborujemo v znamenju Celjskega kulturnega tedna, ki naj dokaže, kako celjsko okrožje nikoli ni pripadalo kakemu tujemu »Kulturnogebietu« in kolik delež je doprineslo k celotni slovenski narodni kulturi. Pri tem bo vidno tudi to, koliko je tu prispevalo učiteljsvo. Kakor tu, tako bodo tudi v vseh drugih velikih zadevah dosegljivi močni uspehi, če jih bo ustvarjala složna skupnost zlasti v težkih dobah. Učiteljsvo ve, da se more kultura graditi le z idealizmom, ki pa more biti živ le na osnovah krepke pravne in materialne sigurnosti.

Tov. Janko Pogačnik je referiral o odgovorih članstva na vprašalne pole glede pogledov na smer in delo JUU ter društva. Stvarno in v nadvse zanimivi obliki je iznesel razna gledanja, ki se stikajo v zahtevi po ohranitvi skozi leta preizkušene čiste stanovske linije v JUU. Mnogo poudarka je danega potrebi izboljšanja položaja stanu, čemur naj služijo glavni napori organizacije. Zaželena so najbolj sociološka in gospodarska predavanja.

Ob tej priliki je tov. predsednik navedel vrsto dejstev, ki pričajo, kako sta sekcija in društvo vselej štela interese vsega članstva, kako tu ni bilo stranpoti, pač pa mnogo stvarnega uspeha, na kar je društvo ponosno, saj je s tem pokazalo svojo zrelost in si ohranilo čisto ime, ki ga hoče braniti tudi v bodoče. Vselej pa je bila vsemu članstvu dana možnost, da se izven organizacije udeležuje svobodno povsod, kjer to hoče, samo da je pri tem vsakdo vezan na principe stanovske morale in skupnosti kot njen član.

Skladatelj tov. Ciril Pregelj je predaval o mladinski glasbi. Prizakal je mladinska glasbenovzgojna prizadevanja, ki so zlasti v severni polovici Slovenije, živahna. Podal je pregled zbirk mladinskih skladb ter njih avtorjev, ki so zlasti v obdelavi narodnih motivov ustvarili visoka dela. Naloga mladinskega zborovskega petja je zlasti ta, da se v materialistični dobi mladina navaja k spoznavanju svojih skritih umetnostnih nagibov, pri tem pa se ji razodevajo harmonične lepote, ki v zvezi s pravilno agogiko in dinamiko razvijajo njen estetski čut. Zlasti gojitev narodne pesmi bo odbijala invazije tujih, plehkih šlagerkih melodij. Znak bolne dobe je tudi prodiranje harmonike. Šola daje temelje bodoči glasbeni kulturi, že iz početka pa je potreben pouk petja po notah.

Mladinski zbor Glasbene Matice je pod vodstvom predavatelja tov. Preglja troglasno zapel skladbe: Jezusu pušeljček (Grbec), Cin can cvrgdan (Žganec), Pod Kopinom (Vrhovsky). O košnji in Pesem o kosu (Pregelj), Zvonček (Šonc) in Didelduda (Žganec). Zbor, broječ 100 mladih grl, je pokazal višino, ki se da doseči le s prvovrstnim pevskim materialom in z vrlinami pevovodje, kakršne zmoro tov. Pregelj. Navdušenju na doseženem uspehu in hvaležnosti na umetniškem užitku je dalo učiteljsvo izraza z viharnim odobravanjem ter je spontano zbralo 335 din kot svoj prispevek za zborov majniški izlet.

Našem odličnemu znanstveniku vladnemu svetniku g. Emilijanu Lileku je bila izrečena iskrena zahvala za množico knjig, njegovih lastnih del, poklonjenih učiteljsvu celjskega okraja. Tudi letos bo učiteljsvo ob protituberkuloznem tednu storilo svojo dolžnost. Šola v Ljubeni uprizoni Tiranovo drammatizirano »Dušico«, k obisku je bilo vabljenno vse članstvo. Zavzelo se je stališče, naj ostanejo ohranjene sreske učiteljske knjižnice, ker so zaradi bližnje dostopnejše, vendar naj bi bile izdatno subvencionirane, da bi mogle koristiti.

Zborovalci so nato skupno posetili v okviru CKT prirejeni razstavi celjske likovne umetnosti in celjskega predvojnega slovenskega tiska. Ob prihodu je učiteljsvo prisrčno pozdravil podpredsednik CKT g. prof. dr. Pavel Strmšek, ki je izpregovoril tehtne besede o človeku in njegovi kulturi ter še posebej o kulturnem delu slovenskega učiteljsva. Hvaležno za to pozornost in občudujoče višino razstav je članstvo odhajalo z uspelega zborovanja.

Prihodnje zborovanje bo 11. junija 1938. v Celju.

Fran Roš s. r., Ad. Jagrovič s. r., preds. tajnik.

Novosti na knjižnem frgu

—k Knjige Slovenske matice za leto 1938. so pravkar izšle, in sicer: Miška Kranjca roman »Kapitanovi« (384 strani). Pavleta Sedmaka roman »Kaplan Martin Čedermac« (240 strani) in 5. snopič Kidričeve »Zgodovine slovenskega slovstva« (216 strani). Miško Kranjec nam v svojem obsežnem tekstu slika življenje na prekmurski kmečki domačiji Kapitanovih in je v Agati Kapitanovi orisal lik pnosne in strastne kmetice, v Ivanu Kapitanovem pa lik moža, ki se bori za svojo ženo in svojo domačijo. Roman je novo potrdilo Kranjčevega mojstrstva v pripovedovanju in risanju kmečkega življenja. Z romanom »Kaplan Martin Čedermac« je Slovenska matica uvedla v slovensko slovstvo novega pripovednika, ki bo zbudil veliko zanimanja zase in za svoje lepo, pogumno in aktualno delo. V kaplanu Martinu nam je avtor opisal nekakega duhovniškega hlapca Jerneja. Po vsebini važno, oblikovno lepo delo bo novega pripovednika Sedmaka uvrstilo takoj med naše najboljše pripovednike. S 5. snopičem Kidričeve Zgodovine slovenskega slovstva je ta obsežni spis zaključen. Ta snopič predstavljaja s poprej izišlimi štirimi snopiči zase zaključeno enoto, ki obsega nad 800 strani leksi-konskega formata in nam podaja pregled našega slovstvenega dela od začetkov do Zoiso-ve smrti. Spis predstavlja osnovno delo v naši literarni zgodovini. — Vse tri knjige prejmejo Matični člani broširane zastoj. Član Slovenske matice postane lahko vsakdo, pristopnine ni, letna članarina znaša 50 din. Za to članarino so torej letos prejeli Matični člani tri izvirne slovenske knjige, dva romana in eno znanstveno knjigo. Vse tri knjige obsegajo skupaj 840 strani! Na razpolago

so tudi v platno vezani izvodi za doplačilo 12 dinarjev za knjigo. Ker so Matične knjige res dragocene, jih toplo priporočamo.

—k Franjo Čiček: »Poštelski zaklad«. Mladinski pisatelj Franjo Čiček je dal šolskim odrom novo igro »Poštelski zaklad«. — Poštela je kraj na obronku Pohorja. Baje je bila tam naselbina prastarih ljudstev. Med prebivalstvom okoli Pohorja živi pripovedka, da so na Pošteli skriti zakladi, med temi tri kadi zlata. Zaklad, da je v oblasti višjih sil, a dvigniti da bi ga mogel le človek čistega srca in duše. — Na to pripovedno snov je pisatelj oslonil dejanje nove mladinske igre. Pastirji, revni v življenju, bogati v željah, govore radi o zakladu in Pošteli, vselej s skrivnostnim strahom. V pastirsko družbo pride berač Martinek in zaupno odkrije, kdo in kako bi lahko dvignil zaklad. Zdaj se odpravijo trije pastirji na Poštelo. Opolnoči narode ris in priključijo palčke, ki pa povedo, da je zaklad v oblasti vil. Palčki pokličejo vile in te prinesejo s sabo tri kadi. Kraljica vil ukaže vsakemu pastirju posebej, naj seže v eno izmed kadi. Mesto zlata najdajo pastirji v kadeh napise: »Moli in delaj!«, »Ljubi svojega bližnjega!«, »Ljubi svojo domovino!« Vile jih še pouče, da so to največji zakladi, nato odidejo. Pastirji se vrnejo k tovarišem in pripovedujejo o najdbi. Skraja družba ni zadovoljna z odkritjem takih zakladov, po premisleku pa spoznajo pastirji in Martinek njihovo pravo vrednost in igra konča v vselem razpoloženju.

Razgibano pastirsko okolje, dalje nastopanje bajnih bitij daje igri živo privlačnost in zanimivost, da domišljija mladega sveta ne bo prikrajšana. V dejanje so vnešeni spevi, rajanja, šale v obilni meri. Mladina se bo ob igri zabavala in veselila. Iluzijo o nekih zlatih zakladih je nadomestil pisatelj z moralnim jedrom in se bo nauk, podan v tej obliki, mladini vtisnil v dušo.

Pevske vložke je občuteno uglasbil g. V. Živko. Krstno predstavo je igra doživela v prireditvi pobeškega Podmladka Rdečega križa, izide pa v tisku in bo tako mladinskim odrom na razpolago. D.

—k Zaključna, 10. številka I. letnika »Roditeljskega lista« je izšla te dni, prinašajoč sledeče članke: »Ob zaključku prvega letnika.« — Dr. Fr. Toplak: »V čem pogosto greše mlade matere?« — Martin Mencej: »Starši duševno zaostale dece.« — Dr. Pavel Strmšek: »Moj otrok.« — Albert Žerjav: »Poglavje o popravni izpiti.« — Dušan M.: »Bolest učiteljice Vande.« — Dr. Vlado Schmidt: »Kako vplivajo starši na bodoči poklic svojih otrok.« — Ivan Potrč: »Zgodba o Matjašču.« — Vzgojni navseti. — Zdravstveni navseti. — Jela Levstik: »Nogavice.« — Roditeljski pokret. — Šola, ki l. letnika še ni naročila, a ga želi imeti, lahko naroči vezanega, ki stane 36 din. Prodajamo tudi posamezne številke, pripravne posebej za pomožno čtivo pri gospodinjskem pouku v višji narodni šoli ter na gospodinjskih nadaljevalnih šolah. Pri večjem številu — vsaj 10 izvodov — številka po din 1,50, sicer 2 din.

TOVARISI(CE)!

NE POZABITE NA OBMORSKI UČITELJSKI DOM IN POŠLJITE PRIJAVNICE!

Ali ste že član

Učiteljske tiskarne?

MALI OGLASI

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5—

DIJAKINJO

sprejem na hrano in stanovanje k svoji hčerki, učenci 2. razreda gimn. v Celju za prihodnje šolsko leto. — Josip Kotnik, učitelj, I. deška, Celje.

ZAMENJAVA

Učiteljica na Gorenjskem, 8 km od večjega mesta (blizu letovišča, avtobusna zveza), zamenja svoje mesto s tovarišo ali tovarišem do 2 ure z vlakom od Ljubljane in do 1 ure od postaje. — Ponudbe pod šifro »Ugodno«.

Na Vas je lažje da imate obleko vedno kot novo

zato jo pustite redno kemično čistiti ali barvati v tovarni

JOS. REICH

Ljubljana

Poljanski nasip 4-6

Pralnica — Svetlokalnica